

67-42-39/1
вг 27.08.2020р

Голові разової спеціалізованої вченої ради ДФ 35.052.014
у Національному університеті «Львівська політехніка»
доктору педагогічних наук, професору
Муқан Н.В.

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук,
професора, завідувача кафедри педагогіки та психології
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II
Біди Олени Анатоліївни на дисертаційне дослідження
Корж Галини Іванівни «Розвиток ціннісного ставлення до власного
здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки», представленого на
здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна
освіта (за спеціалізаціями), галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

1. **Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із відповідними планами галузей науки.** Актуальність дослідження проблеми формування ціннісного ставлення до власного здоров'я в майбутніх фахівців цивільної безпеки як до професійної цінності зумовлена особливістю покликання цієї соціально-професійної групи – нести особисту відповідальність за життя і здоров'я людини в процесі трудової діяльності і залучати до здоров'язбережувальної активності інших. Тому актуальним завданням освіти є поєднання професіоналізації з аксіологічним підходом у фаховій підготовці.

Привернення уваги до проблем здоров'я студентів зумовлено реальним станом здоров'я молоді та демографічними тенденціями в суспільстві, які спостерігаються протягом останніх років.

У сучасних ринкових умовах успіх самореалізації майбутнього фахівця в професійній діяльності та його конкурентоспроможність залежать не лише від фахової обізнаності, а й від рівня готовності молодої людини до особистого здоров'язбереження, що ґрунтується на відповідальному ставленні людини до власного здоров'я як до надважливої цінності. Актуальність здоров'я населення взагалі і студентства зокрема, вимагає невпинного пошуку нових, ефективних засобів і методів для вирішення проблеми зміцнення здоров'я людини, формування здорового способу життя.

Прищеплення навичок здорового способу життя у молоді визначено першочерговим освітнім завданням у світі. Одним із шляхів його вирішення є формування ціннісного ставлення до здоров'я. Ставлення до здоров'я як до цінності особливо активно формується у молодому віці і є результатом

впливу освіти й навколишнього соціального середовища. Зокрема, важливість проблеми формування ціннісного ставлення до здоров'я у студентів закладів вищої освіти зумовлена їхніми віковими особливостями та оволодінням майбутньою професією.

Тому, досліджувана Корж Галиною Іванівною проблема ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки – є досить важливою та актуальною в процесі реформування сучасної системи освіти.

Тема дисертації відповідає науковому напрямку кафедри педагогіки та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка» «Теоретико-методичні засади професійного розвитку особистості». Дисертація виконана в межах науково-дослідної роботи «Теоретико-методичні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграційних процесів» (номер державної реєстрації 0116U004108).

Тема затверджена (протокол № 9/18 від 08.10.2018) та уточнена (протокол № 12/19 від 30.09.2019) Вченою радою Інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка».

2. Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації. Дисертанткою висвітлено сутність ключових понять дослідження й особливості професійної підготовки та діяльності фахівців з цивільної безпеки; розроблено модель розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки; теоретично обґрунтовано педагогічні умови розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки; експериментально перевірено ефективність авторської моделі розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки та педагогічних умов її реалізації.

3. Нові факти, одержані здобувачем. Дисертанткою вперше визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки (використання здоров'язбережувальних технологій в аудиторній та позааудиторній роботі; розвиток стійкої мотивації до збереження і зміцнення здоров'я, грамотності з питань здоров'я; створення освітнього середовища, сприятливого до здоров'я усіх учасників освітнього процесу); розроблено модель розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки, яка містить теоретико-методологічний, змістово-операційний та результативний компоненти; визначено структуру ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки (когнітивний, аксіологічний, діяльнісно-

поведінковий компоненти) та конкретизовано критерії (когнітивний, мотиваційний, діяльнісний) і рівні його розвитку (високий, достатній, низький).

Удосконалено здоров'язбережувальні технології, що використовуються з метою розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки в умовах академічного середовища закладу вищої освіти.

Уточнено сутність понять «ціннісне ставлення», «здоров'я», «ціннісне ставлення до власного здоров'я», «фахівець з цивільної безпеки», «професійна компетентність», «здоров'язбережувальна компетентність».

Подальшого розвитку набули положення про використання здоров'язбережувальних технологій в умовах використання потенціалу аудиторної та позааудиторної діяльності; розвиток мотивації до збереження і зміцнення здоров'я студентської молоді; розвиток здоров'язбережувального академічного середовища закладу вищої освіти.

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, підтверджується результатами дослідження, здійсненого Корж Галиною Іванівною, і в цілому не викликає сумніву.

Логічною є структура дисертації, яка презентована вступом, трьома розділами, зміст кожного з яких підпорядковано меті та завданням дослідження, висновками до розділів, ґрунтовними загальними висновками, списком використаних джерел, додатками, що відповідає вимогам до дисертаційних досліджень.

Дисертантка на високому науковому рівні обґрунтувала вибір теми, визначила мету, завдання, методи дослідження.

План роботи логічний і послідовний. Структура дисертації – чітка, усі її частини спрямовані на досягнення поставленої мети.

Кваліфікаційним є застосування комплексу взаємодоповнюючих методів наукового пошуку.

Відповідно до мети дисертаційної роботи визначено її завдання, для реалізації яких автором проаналізовано 231 найменування наукової, навчально-методичної літератури, із них 29 – іноземними мовами.

Цілісність роботи вбачаємо в чіткому визначенні наукового апарату дослідження, виявленні особливостей ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки.

Головну ідею роботи відображено в загальній гіпотезі дослідження. Впровадження моделі розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я

у майбутніх фахівців з цивільної безпеки буде ефективним, якщо реалізувати комплекс педагогічних умов у процесі їхньої професійної підготовки: використання здоров'язбережувальних технологій в аудиторній та позааудиторній роботі; розвиток стійкої мотивації до збереження і зміцнення здоров'я, грамотності з питань здоров'я; створення освітнього середовища, сприятливого до здоров'я усіх учасників освітнього процесу.

Гіпотеза і завдання дослідження є чітко узгодженими.

Аналіз дослідження свідчить, що дисертантка ретельно опрацювала наукову літературу, чітко сформулювала основні положення та висновки проведеного дослідження, отримала результати, які мають теоретичне і практичне значення, зробивши вагомий внесок у педагогічну науку.

Зміст анотацій, поданих українською та англійською мовами відображає зміст дисертації та висвітлює суттєві її аспекти й основні положення.

Матеріали дисертації пройшли необхідну апробацію, обговорювалися на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях.

5. Значення для науки і практики одержаних автором результатів.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що розроблено науково-методичні рекомендації «Кодекс здоров'я і фізичної досконалості», які використовуються у роботі закладів вищої освіти з метою розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес Національного університету цивільного захисту України (акт про впровадження від 17.12.2019), Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України (акт про впровадження від 05.03.2020), Національного авіаційного університету (довідка № 02/845 від 29.04.2020), Національного університету «Львівська політехніка» (довідка № 67-01-708 від 30.04.2020), Української інженерно-педагогічної академії (довідка № 106-01/28 від 08.05.2020), Львівського державного університету безпеки життєдіяльності ДСНС України (довідка № 9005-1185/9032 від 28.05.2020).

6. Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації. Основні положення, матеріали, база даних, модель розвитку ціннісного ставлення у майбутніх фахівців з цивільної безпеки та результати дисертаційного дослідження можуть бути використані у процесі удосконалення освітньо-професійних програм підготовки фахівців за спеціальністю «Цивільна безпека», а також у системі підвищення

кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, що викладають навчальні дисципліни у межах цієї спеціальності.

7. Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Відмітимо логічну структуру роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (245 найменувань, з них 37 – іноземною мовою), 7 додатків. Загальний обсяг наукової праці – 235 сторінок, основний зміст складає 182 сторінки, який містить 8 таблиць та 19 рисунків на 11-ти сторінках.

У вступі обґрунтовано актуальність та доцільність дослідження; вказано на зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено об'єкт, предмет, гіпотезу, мету, завдання і методи дослідження; окреслено наукову новизну, теоретичне і практичне значення одержаних результатів; висвітлено апробацію та впровадження результатів дослідження; зазначено особистий внесок здобувача; подано структуру й обсяг дисертаційної роботи.

У першому розділі «Розвиток ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки» представлено результати аналізу ключових понять дисертаційного дослідження та висвітлено специфіку професійної підготовки фахівців з цивільної безпеки в Україні. А також особливості їхньої професійної діяльності.

У другому розділі «Модель розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки та умови її реалізації» представлено авторську модель розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки та охарактеризовано її теоретико-методологічний і змістово-операційний компоненти. Висвітлено педагогічні умови реалізації моделі розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка ефективності моделі розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки та педагогічних умов її реалізації» представлено методiku та програму експериментального дослідження; результати аналізу стану практики та результатів констатувального експерименту; результати перевірки ефективності педагогічних умов розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки. Визначено перспективні напрями подальших педагогічних розвідок.

8. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Позитивно оцінюючи дисертацію, висловимо окремі міркування, що вимагають окремих уточнень і пояснення.

1. У вступі дисертації автор наводить виокремлені на основі аналізу літературних джерел і фактичного стану професійної підготовки фахівців з цивільної безпеки суперечності. Однак бажано було б пояснити, чи вдалося автору розв'язати їх у процесі дослідницько-експериментальної роботи. Варто було б подати їх у такій послідовності, яка свідчила б не лише про потребу суспільства у висококваліфікованих фахівцях у сфері цивільної безпеки, а й про відсутність чи наявність ефективної системи їхньої підготовки.

2. На нашу думку, необхідно було б передбачити окремий параграф, в якому ґрунтовно висвітлити зарубіжний досвід розвитку ціннісного ставлення до здоров'я у майбутніх фахівців, які працюють у сфері цивільної безпеки, і виокремити прогресивні ідеї, що можуть бути використані в Україні в процесі їхньої фахової підготовки.

3. З метою доведення достовірності одержаних результатів дисертаційного дослідження й ефективності авторських підходів до розвитку ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки доцільно було б, на нашу думку, урізноманітнити методи математичної статистики, що дозволило б здійснити більш глибокий аналіз результатів експериментального дослідження.

4. Робота значно виграла б, якби було більше уваги приділено розкриттю діагностичного інструментарію, за допомогою якого встановлено рівень сформованості досліджуваного явища за відповідними показниками мотиваційного, когнітивного та діяльнісного критеріїв.

5. Вважаємо, що автору дисертації доцільно було б більш конкретно презентувати кожен із педагогічних умов, розкриваючи зміст процесуального наповнення з підготовки майбутніх фахівців з цивільної безпеки.

6. Варто зауважити, що робота не позбавлена стилістичних і технічних огріхів.

Водночас вважаємо, що вказані зауваження та побажання мають дискусійний характер та не знижують загальної позитивної оцінки дослідження

9. Повнота висвітлення результатів в опублікованих працях. Основні результати дисертаційного дослідження висвітлено у 16-ти опублікованих працях (із них 9 одноосібні), серед яких: 4 статті у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз даних (з них 2 водночас належать до переліку наукових фахових видань України), 2 – у виданнях, що належать до переліку наукових фахових видань України, 2 – у періодичних фахових виданнях інших держав, 7 праць апробаційного характеру, 1 науково-методичні рекомендації.

Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів».

На основі вивчення поданої роботи можна дійти висновку, що дисертаційна робота «Розвиток ціннісного ставлення до власного здоров'я у майбутніх фахівців з цивільної безпеки» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомe теоретичне й прикладне значення для розвитку педагогічної науки, заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167), а її автор – Корж Галина Іванівна – заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри педагогіки та психології
Закарпатського угорського інституту
ім. Ференца Ракоці II

О. А. Біда

Підпис О.А. Біди завіряю.

Начальник відділу кадрів
Закарпатського угорського інституту
ім. Ференца Ракоці II

Г. Рейплік